

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

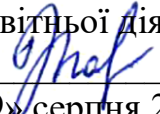
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

**КАФЕДРА ТУРИЗМУ, ДОКУМЕНТНИХ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЙ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з освітньої діяльності

 **Оксана КОЛЯДА**
«29» серпня 2024 р.



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.4 Географія туризму

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма

«Туризм»

(назва освітньої програми)

освітнього рівня

перший (бакалаврський)

(назва освітнього рівня)

галузь знань

24 Сфера обслуговування

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність(ності)

242 Туризм

(шифр і назва спеціальності(тей))

Інститут філології та масових комунікацій

Обсяг, кредитів: 4

Форма підсумкового контролю: іспит

Київ – 2024 рік

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Викладач	Доценко Анатолій Іванович доктор географічних наук, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
Профайл викладача	https://vo.uu.edu.ua/user/profile.php
Канали комунікації	<i>Електронна пошта: Anatolii dotsenko@ukr.net</i> <i>Вайбер, телеграм: +380637273831</i>
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу https://vo.uu.edu.ua/ за адресою	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=14406

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальності, спеціалізація, освітній /освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Форма здобуття освіти</i>
		Денна
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 24 Сфера обслуговування	Види дисципліни: обов'язкова
	Спеціальність: 242 Туризм і рекреація	Цикл підготовки: професійний
Модулів – 1		Рік підготовки: I
Змістових модулів – 1		2-й-
	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр
		2-й
Загальний обсяг годин – 120		Лекції:
		26 год
Тижневих годин денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3,5 самостійної роботи здобувача освіти – 4	Освітній / освітньо-професійний ступінь: бакалавр	Практичні:
		26 год
		Самостійна робота:
		68 год
		Вид семестрового контролю іспит

Примітка.

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів освіти фахового світогляду та просторового мислення щодо ресурсного забезпечення розвитку туризму в Україні.

Завдання:

- визначити об'єкт, предмет та методи дослідження географії туризму;
- визначити основні чинники, що впливають на географію туризму;
- зробити туристичне районування території України;
- дати характеристику туристичного потенціалу кожного туристичного району України.

3. Результати навчання за дисципліною, відповідність програмних компетентностей та результатів навчання компонентам освітньої програми

Формування результатів навчання з дисципліни «Географія туризму» базувалося на результатах навчання, визначених освітньою програмою, у напрямку їх деталізації. Формування результатів навчання виходить із необхідності отримання здобувачами освіти базових знань із географії туризму, які потрібні їм на старших курсах при вивченні системи дисциплін із туризму.

В результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- теоретико-методологічні засади географії туризму;
- вплив природних умов та ресурсів на розвиток і розміщення туризму;
- вплив історико-культурних ресурсів на функціонування та структуру туризму;
- особливості територіальної організації туристичного господарства;
- наукові основи районування туризму;
- характеристику ресурсного потенціалу туристичних районів України

уміти:

- дати порівняльно-географічну оцінку природно-ресурсного туристичного потенціалу двох районів;
- дати порівняльно-географічну оцінку історико-культурного туристичного потенціалу двох районів;
- працювати з географічними атласами та картами України

4. Програма навчальної дисципліни

4.1 Анотація навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади географії туризму

Тема 1. Наукові основи географії туризму

Значення туризму в життєдіяльності сучасного суспільства.

Об'єкт і предмет географії туризму.

Методи дослідження географії туризму.

Місце географії туризму в системі наук.

Основні поняття географії туризму.

Завдання та значення географії туризму.

Ключові слова: туризм, географія, територія, карта.

Тема 2. Історія розвитку географії туризму в Україні

Мандрівництво по Україні у XVI-XVIII ст.

Подорожі та туризм на українських землях у XIX ст.

Розвиток туризму в Україні у XX ст.

Розвиток туризму в незалежній Україні.

Українська наукова школа географії туризму.

Ключові слова: мандрівництво, подорожі, науковий центр, наукова школа.

Тема 3. Туристичні ресурси та їх використання

Географічне положення.

Природні умови та ресурси.

Рельєф та земельні ресурси.

Водні ресурси.

Кліматичні ресурси.

Лісові ресурси.

Рослинний і тваринний світ.

Комплексна оцінка природних ресурсів.

Природно-заповідний фонд України.

Культурна спадщина як об'єкт туризму.

Класифікація історико-культурних туристичних ресурсів.

Функції пам'яток історії та культури.

Музеї.

Масові громадські заходи як об'єкти туризму.

Ключові слова: чинники, географічне положення, рельєф, гідрографія, ландшафт, спадщина архітектурна, пам'ятка, пам'ятник, монумент, скульптура, музей.

Змістовий модуль 2. Географічна характеристика потенціалів туристичних районів України

Тема 4. Туристичний потенціал Північного району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Житомирської, Київської та Чернігівської областей.

Ключові слова: дендропарк, собор, костел, монастир, діорама.

Тема 5. Туристичний потенціал Північно-Східного району.

Природний туристичний потенціал району. Історико-культурний туристичний потенціал Харківської, Полтавської та Сумської областей.

Ключові слова: потенціал, заповідник, пам'ятник, собор, монастир, діорама, монумент.

Тема 6. Туристичний потенціал Донецького району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Донецької та Луганської областей.

Ключові слова: лавра, курган, монумент, промисловий туризм.

Тема 7. Туристичний потенціал Придніпровського району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Дніпропетровської та Запорізької областей.

Ключові слова: пелоїди, бальнеологія, курорти, санаторії, круїзний туризм, запорізькі січі, козащина.

Тема 8. Туристичний потенціал Центрального району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Черкаської та Кіровоградської областей.

Ключові слова: дендропарк, каньйон, монумент, меморіальний комплекс, пам'ятник, Холодний Яр.

Тема 9. Туристичний потенціал Волинського району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Волинської та Рівненської областей.

Ключові слова: бурштин, базальт, ландшафт, замок, монастир, пам'ятник, діорама.

Тема 10. Туристичний потенціал Подільського району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Вінницької, Хмельницької та Тернопільської областей.

Ключові слова: заповідник, печера, каньйон, фортеця, замок, палац, костел.

Тема 11. Туристичний потенціал Карпатського району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської областей.

Ключові слова: гора, водоспад, печера, полонина, заповідник, курорт, замок, костел, дерев'яна церква, колиба.

Тема 12. Туристичний потенціал Південного району

Природний туристичний потенціал району.

Історико-культурний туристичний потенціал Одеської, Миколаївської та Херсонської областей.

Ключові слова: заповідник, лиман, курорти, круїзний туризм, пам'ятник, діорама.

Тема 13. Туристичний потенціал Кримського району

Природний туристичний потенціал.

Історико-культурний туристичний потенціал.

Ключові слова: яйла, гора, перевал, ботсад, фортеця, меморіал, заповідник, пам'ятник.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково має передувати цій дисципліні:

1. Україна в контексті світового розвитку.
2. Організація туристичної діяльності.
3. Основи туризмознавства.

Міжпредметні зв'язки дисципліни «Географія туризму» з іншими дисциплінами:

1. Історія туризму.
2. Туристичне країнознавство.
3. Туристичне краєзнавство.

4.2 Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

Назва змістовних модулів і тем	Розподіл годин за видами робіт				Форми і методи контролю знань
	Всього	В тому числі			
		лекції	семінари	самоств. робота	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади географії туризму					
Тема 1. Наукові основи географії туризму.	10	2	2	6	АР СР
Тема 2. Історія розвитку географії туризму	10	2	2	6	АР СР
Тема 3. Туристичні ресурси та їх використання	10	2	2	6	АР СР
Разом за модулем І	30	6	6	18	
Змістовий модуль 2. Географічна характеристика потенціалу туристичних районів України					
Тема 4. Туристичний потенціал Північного району	9	2	2	5	АР СР
Тема 5. Туристичний потенціал Північно-Східного району	9	2	2	5	АР СР
Тема 6. Туристичний потенціал Донецького району	9	2	2	5	АР СР
Тема 7. Туристичний потенціал Придніпровського району	9	2	2	5	АР СР
Тема 8. Туристичний потенціал Центрального району.	9	2	2	5	АР СР
Тема 9. Туристичний потенціал Волинського району	9	2	2	5	АР СР
Тема 10. Туристичний потенціал Подільського району	9	2	2	5	АР СР
Тема 11. Туристичний потенціал Карпатського району	9	2	2	5	АР СР
Тема 12. Туристичний потенціал Південного району	9	2	2	5	АР СР
Тема 13. Туристичний потенціал Кримського району	9	2	2	5	АР СР
Разом за змістовим модулем 2	90	20	20	50	
Всього	120	26	26	68	

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелами інформації:

при викладанні дисципліни «Географія туризму» будуть використовуватися різні методи навчання, зокрема лекції, семінари, бесіди, пояснення, розповіді;

серед наочних методів: перегляд документальних відеофільмів про туристичний потенціал деяких областей і міст України, показ фотоальбомів пам'яток історії, культури і архітектури по всіх областях України. а також проведення туристичних подорожей по Києву та Київщині.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації застосовуються методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі методи.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю:

- під керівництвом викладача;
- самостійна робота здобувачів освіти;
- виконання індивідуальних завдань.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання:

- створення ситуації пізнавальної новизни;
- створення ситуації зацікавленості.

5.3. Інклюзивні методи навчання:

1. Методи формування свідомості: лекція, бесіда, пояснення, переконання.

2. Методи організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: приклад, виховні ситуації.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «Географія туризму» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля, що поділяється на два змістових модуля.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру

Семестровий (підсумковий) контроль включає виставлення оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх та мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти за 4-бальною шкалою подано у таблиці

Кожний модуль включає бали отримані здобувачем освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути: екзамен. тести, реферати, розрахункові роботи, виступи на наукових конференціях, інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою: за знання основної та додаткової літератури, за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«Добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«Задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«Незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Види діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
1. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	5	8	4	8	4
1.2. Відвідування практичних занять	5	8	4	8	4
1.3. Робота на практичному занятті	10	8	4	8	4

1.4. Робота на практичному занятті	10	1	8	1	8
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	20	1	5	1	5
Разом		-	25	-	25
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 50					
2. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
1.Огляд літератури з конкретної теми	5	1	2	1	3
2.Участь у науковій студентській конференції	5	1	-	1	5
Разом			-	-	
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 10					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54-60 та більше	Відмінно	5	A	Відмінно
45-53	Добре	4	BC	Добре
36-44	Задовільно	3	DE	Задовільно
21-35	Незадовільно	2	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-20		2	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.4. Оцінки за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54-60 та більше	Відмінно	5	A	Відмінно
30-35	Добре	4	BC	Добре
24-29	Задовільно	3	DE	Задовільно
14-13	Незадовільно	2	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-13		2	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		Екзамен	Залік		
90-100	Відмінно	5	Зараховано	A	Відмінно
82-89	Добре	4		B	Добре
75-81	Добре	4		C	Добре
64-74	Задовільно	3		D	Задовільно
60-63	Задовільно	3		F	Незадовільно з можливістю повторного складання
35-59	Незадовільно	2	Не зараховано	FX	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
1-34	Незадовільно	2		F	

6.6. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти на екзамені

Поточне тестування та самостійна робота							екзамен	сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Не більше 40	Не більше 100
8	8	8	9	9	9	9		

7. Рекомендована література

Основна

1. Доценко А.І. Географія туризму. Навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2020. 175 с.
2. Кузик С.П. Географія туризму. Навч. посібник. К. : Знання, 2021. 271 с.
3. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. Навч. посібник. К. : Альтапрес, 2017. 369 с.
4. Рутинський М.Й. Географія туризму України. Навч. посібник. Львів, 2002. 107 с.
5. Смаль І.В. Географія туризму. Навч. посібник. Ніжин : НДПУ, 2011. 573с.

Допоміжна

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України. К. : Альтапрес, 2001. 395 с.
2. Бейдик О.О., Новосад Н. Унікальна Україна. Географія та ресурси туризму. Навч. посібник. К., 2015.
3. Біляченко В.Д. та інші. Туристичні ресурси України. Запоріжжя : ЗНТУ, 2010. 328 с.
4. Доценко А.І. Міста, селища та села Київщини. К. : Ун-т «Україна», 2015. 16 с.
5. Івченко Л.С. Найвидатніші храми України. Харків : Вид. «Клуб сімейного дозвілля», 2010. 224с.
6. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства / Н. Алешугіна, М.О. Барановський та інші. Ніжин : Вид. НПУ, 2014.
7. Шедеври архітектури України. К. : Мистецтво, 2017. 224 с.
8. Доценко А.І. Пам'ятки культової архітектури Київщини та їх туристичне значення. Освітньо-виховні та героїчні традиції українського козацтва в цивілізаційному просторі Європи. К. : Університет «Україна», 2020.
9. Доценко А.І., Левитський А.А. Пам'ятки козацтва Київщини та їх використання у патріотичному вихованні дітей та молоді. Освітньо-виховні та героїчні традиції українського козацтва в цивілізаційному просторі Європи. К. : Університет «Україна», 2020.
10. Доценко А.І., Германчук А.І. Традиції харчування українського козацтва як складова гастрономічного туризму. Освітньо-виховні та героїчні

традиції українського козацтва в цивілізаційному просторі Європи. К. : Університет «Україна», 2020.

11. Доценко А.І., Міщенко А.В. Музеї та пам'ятки Лесі Українки як об'єкти розвитку культурного туризму в Україні. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв серія: Туризм. 2021. Том 4. №1.
12. Dosenko Anatoliy, Borysova Oksana, Hryniuk Diana. Religious Tourism in Ukraine: Status and Problems of Development. Voderne aspekty vedy. Praga, 2023.
13. Доценко А.І., Танська Л.В. Розвиток та організація екологічного туризму на природних заповідних територіях України. Вісник Університету «Україна». 2024. №12 (39). С. 54-64.

8. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Крайні терміни складання та перескладання дисципліни	<i>Перескладання здійснюється відповідно до графіка</i>
Правила академічної доброчесності	<i>Перевірка навчальних робіт на плагіат (згідно Положення про академічну доброчесність і Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах).</i> <i>Реферати і практичні роботи, вилучені з Інтернет-джерел не зараховуються. Також не зараховують повторні роботи, запозичені у інших студентів.</i>
Вимоги до відвідування	<i>Пропущені заняття (лікарняні, мобільність і т.ін.) можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені на онлайн-платформі MOODLE та переслати в електронному варіанті на електронний ресурс навчальної дисципліни.</i> <i>Здобувачі вищої освіти можуть отримати електронні презентації лекцій і електронні посібники на освітній платформі MOODLE та самостійно ознайомитись із матеріалом при об'єктивних причинах пропуску занять.</i>

Силабус перевірено

29 серпня 2024 р.

Заступник директора

Інституту філології та масових комунікацій


(підпис)

Каріна ШЕКІР

(прізвище та ініціали)